

કલ્પા લે સામૂહિક જીવન ઔર સામાજિક સંગઠન
કા સંકેત મિલતા હૈ। (3)

→ સામાજિક જીવન :—

- કોટૈ બનસમૂહ (Bandh)
- કબીલાઈ સંગઠન
- મૃતકો કા દફનાવન (Burial practice)
- સામૂહિક શ્રાદ્ધ ઔર સંલાચન લાક્ષણિકતા |

→ જીવાલ

- મર્ચ-લનામી ગિવાલ
- નદી તટો ઔર સીલો કે પાલ બલાવર |
- ગુફાઓ અને સ્તુભી વસ્તિમાં દોનો પ્રકાર |

→ દફન સંસ્કાર (Burial practice)

- મૃતકો કો સોપડી કે મીતલ મા પાલ મેં દફનામા
જાતા મા |
- લામ મેં ઝોજાલ ઔર મોજન રરવે જાતે મા |
- પરલોક વિશ્વાસ કી પ્રારંભિક આવચારણા |

→ આર્થિક પરિવર્તન :—

- ઝિકાલ-સંગ્રહ લે લાચ ઉત્પાદન કી ઔર સંક્રમણ |
- જંગલો અનાલ (જૈલે ગૈફ, જૌ કે પ્રારંભિક રુપ) કા
પ્રમોગ |
- લનામી જીવન કી ઔર ક્રમિક વિકાલ |

→ મેસોલિથિક કાલ કા મહત્વ :—

1. પર્યાવરણીય અનુકૂળ ÷ બલવાનુ પરિવર્તન કે અનુસાર
માનવ ને ના પડે ...

Topic:- Pre-Historic Phase of India "भारत का प्रागैतिहासिक काल"

→ जीवन-यापन (Subsistence Pattern)

(3)

- शिकार एवं संग्रह प्रमुख
- गहली पकड़ना, पक्षी शिकार, जंगली अनाज का संग्रह
- कुछ क्षेत्रों में प्रारंभिक पालतूकला (कुत्ता)

गह काम "Food gathering to food producing" की ओर संक्रमण का चरण है।

→ प्रमुख स्थल (Important sites)

1. Bhimbetka Rock shelters

- गुफा चित्रकला
- शिकार, मूल मौरि सामूहिक जीवन के दृश्य

2. Bagor

- पशुपालन के प्रारंभिक प्रमाण
- अद्वितीय उपकरण

3. Langhney

- मानव कुंडल
- शिकार-संग्रह अभिलेख

4. Adangarh Hills

- गुफा चित्र
- Microlithic उपकरण

→ कला और संस्कृति:—

- शैल चित्रकला (Rock art)
- लाल, लौह और हरे रंग का प्रयोग
- सामाजिक गतिविधियों का चित्रण
- प्रतीकात्मक मौरि-धार्मिक संकेत

3. સામાજિક સંગઠન :- સામૂહિક શિક્ષણ, દાન સંભાલે સામાજિક સંસ્થાના કાલંકેત ।

૫. નવપાખાણ કોતિ હી નીવે - સ્વાચ્છ ઉત્પાદન હી પ્રાદંભિક અવલો ।

→ આલોચનાત્મક વિશ્લેષણ :-

- મૈસોલિનિક કાલ કેવળ સંક્રમણકાલ નહીં, જલ્દિ હક સ્વતંત્ર સાંસ્કૃતિક ચરણા ।
- ક્ષેત્રીય વિવિધતા સ્પષ્ટ-ગંગા ઘાટી, રાજસ્થાન, મધ્ય આલત મેં મિન્ન વિકાલ ।
- ~~અત્ર~~ મહ કાલ "માનવ પર્મીવલન અંતઃ ક્રિયા હી ઉત્કૃષ્ટ ઉદાદલન હી

